

Haileybury Almaty

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ, ЫНТАЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ТӘРТІПТІК ШАРАЛАР ЖӨНІНДЕГІ САЯСАТ

Күшіне енген күні

Мектеп басшылығымен бекітілді

Қайта қарау күні

2024 ж. тамыз

2024 ж. тамыз

2025 ж. мамыр

КІРІСПЕ

Haileybury Almaty (HAL) мектебі пәндердің ең жоғары стандарттарын барлық оқушылардың академиялық әлеуетіне қол жеткізудің кілті деп санайды. Мектептің мақсаты – «Болашақ көшбасшыларды дайындау» сөзінде көрініс тапқандай, үлгілі мінез-құлықты ынталандыру технологиялары арқылы оқушылардың табысқа жетуіне және өзіне сенімді тұлға болып қалыптасуына қолайлы жағдай жасау. HAL барлық оқушыларға тәртіпті үйрету және тиісті мінез-құлықтың үлгілерін көрсету үшін білім беруді қолдаудың кешенді жүйесін ұсынады.

Мектептің міндеті – әр оқушының ерекшеліктеріне сәйкес өршіл мақсаттар қою, мадақтау және жетістіктерді тану арқылы оқушылардың сенімділігін, өзін-өзі бағалауын және икемділігін дамыту. Мектеп жауапты және әдепті оқушыларды тәрбиелеуді мақсат етеді. Барлық мұғалімдер мен оқушылар күтілетін талаптарды білуі, сондай-ақ мұғалімдер мінез-құлықтың жоғары стандарттарын сақтауы маңызды.

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚТЫ БАСҚАРУ

Мұғалімдер жеке оқушылармен және бүкіл сыныптармен оң кәсіби қарым-қатынас орнатуға ұмтылуы керек. Қажет болған жағдайда сабақты дұрыс жоспарлау мінез-құлықты басқаруды да қамтуы тиіс. Тәртіптік жаза қолданар алдында сынып жетекшілері оқушыға ескерту жасап, кейін олармен тәрбиелік мәні бар әңгіме жүргізуі керек. Тәртіпсіздік қайталанған жағдайда, тіпті болмашы жағдайда, мұғалімдер ата-аналарымен байланыс жасап, мүмкіндігінше оқушымен жеке кездесуі қажет.

Ынталандыру

Оқушылар өз жетістіктерінің мойындалуына қуанады, сондықтан HAL тәжірибесінде мадақтау мен ынталандыру әдістеріне ерекше көңіл бөлінеді. Қызметкерлерге оқушыларды академиялық жетістіктері ғана емес, өмірдің басқа салаларындағы жетістіктері үшін де мадақтау ұсынылады. Жақсы мінез-құлықтың нақты анықтамасын беру өте маңызды, мысалы:

- Өзіндік, команда ретінде немесе Хаус арасында жетістіктерін мойындау;
- Ассамблеялар немесе Хаус жиналыстары шеңберінде жеке оқушылар мен командалардың ең көрнекті жетістіктерін жариялау (кубоктарды, сыйлықтарды табыстау);
- Жоғары жетістіктері үшін мақтау грамоталарымен марапаттау, мысалы, музыка немесе математика саласында;
- Ерекше жетістіктері мен мектеп іс-шараларына белсенді қатысқаны үшін «Сөйлеу күні» салтанатында сыйлықтар тапсыру.

ТӘРТІПТІК ШАРАЛАР

Мектеп стандарттарына сәйкес келмейтін мінез-құлық үшін тәртіптік жаза қолдану қажеттігін барлық қызметкерлер білуі тиіс. Бастауыш және жоғары сыныптарда оқушылардың мінез-құлығының жоғары стандарттары төмендегідей сақталады.

Тәртіп мәселелерін шешу кезінде HAL қызметкерлері келесі принциптерге сәйкес оқушылардың жеке мінез-құлқын реттеуге шақырылады:

- **Позитивті ескертпелер** – Бұл қағида мұғалімдер мен мектеп қызметкерлеріне тәртіптік басқаруда қарама-қайшылықтарды болдырмауға, мұғалім мен оқушының оң қарым-қатынасына, қадір-қасиет пен адам құқықтарын құрметтеуге, белгілі бір мінез-құлықтың салдарына негізделген таңдаулар жасауға және оқушылардың өзін-өзі тәртіпке шақыруына ықпал етуі керек деген сенімге негізделеді.
- **Алдын алу** – Тиісті мінез-құлықты қамтамасыз етуге бағытталған жоспарлау, стандартты процедуралар мен ережелерді үйрету.
- **Тәртіптік шара** – Оқушыларға түсінікті әрі шешім қабылдауға көмектесетін нақты құрылым болуы керек.
- **Нөлден бастау** – Оқушылар әр сабақты таза парақтан бастайды, яғни бұрынғы тәртіптік жаза тәжірибесіне сілтеме жасалмайды (егер олар қанағаттандырылған болса).

ЖОҒАРЫ МЕКТЕП

Қызметкерлер деэскалация әдістеріне оқытылады. Тәртіпсіздік жағдайында олар өз стратегияларын қолдануға шақырылады, бірақ бұл шаралар тек оқушының мінез-құлқы оқудың негізгі мақсатына қайшы келетін болса және оны тоқтату мүмкін болмаған жағдайда ғана қолданылады.

Оқушылар өздерінің және басқалардың оқу процесін үзуінің маңыздылығы мен салдарын түсінуі қажет. Егер оқушы сабақ барысында тәртіпсіздіктерді жалғастыра берсе, қызметкер А қосымшасында көрсетілген тәртіптік шараларды қолдануы мүмкін. Негізгі қағида: сыныптағы орынсыз мінез-құлық салдары болады, бірақ оқушы сыныпта қалуды таңдай алады. Тәртіптік шараларға әкелетін барлық оқиғаларға сынып жетекшісі жауапты болады және iSAMS жүйесінде тіркеледі.

Оқушылардың жетістіктерін танудың негізгі механизмі сары, көк және жасыл карталар жүйесі болып табылады. Физикалық карталармен қатар, қазіргі кезде мектептің деректерді басқару жүйесі (iSAMS) арқылы электронды нұсқалары да пайдаланылады, бұл Хаус басшыларымен және кураторлармен жақсы жаңалықтарды тез арада бөлісуге, сондай-ақ ынталандырулардың автоматтандырылған және орталықтандырылған құжаттамасын жасауға мүмкіндік береді.

- Сары карталар: жақсы оқу үлгерімі, жақсы мінез-құлық, сабаққа белсенді қатысу және т.б. үшін беріледі.
- Көк карталар: жанашырлық, еңбекқорлық немесе ақылдылық таныту, мұғалімге немесе сыныптастарына көмектесу үшін беріледі.
- Жасыл карталар: сыныпта немесе мектеп қауымдастығында тұрақты оң мінез-құлықты көрсету немесе үлгі болу үшін беріледі.
- Директордың марапаты: үздік немесе жоғары оқу үлгерімі үшін директордың

мақұлдауымен ғана беріледі.

Мектепте тәртіптік шаралар да қолданылады:

- Ескерту: Оқушы мінез-құлық кодексін сақтамаса немесе оның мінез-құлқы оқу процесіне теріс әсер етсе, оқушыға ескерту беріледі. Егер мұндай мінез-құлық жалғаса берсе, қызыл карточка, түскі уақытқа немесе мектептен кейін қалдыру қолданылады.
- Қызыл карточка: Оқушы мінез-құлық кодексін бұзса немесе мектептің күтілетін талаптарына қайшы келетін әрекетті жалғастырса беріледі.
- Кешіктіру үшін карта: Үй тапсырмасын немесе курстық жұмысты уақытында тапсыру/орындамау үшін беріледі.

Түс уақытында қалдыру

Оқушы төрт қызыл картаны алғаннан кейін, Хаус басшысы немесе куратор iSAMS жүйесінде түскі уақытта мектепте қалдыруды жоспарлайды. Түскі ас кезінде оқушының мектепте болуы басшылықтың талаптарына сәйкес барлық мектеп қызметкерлерінің бақылауында болады. Егер оқушының мінез-құлқы түскі уақытты мектепте өткізуге әкелсе, сынып жетекшісі оқушыны Хаус басшысына немесе кураторына электрондық пошта арқылы жіберуі мүмкін, ал iSAMS жүйесінде түскі ас уақытын сақтау үшін тиісті жазба жасалады.

Түскі ас кезінде мектепте қалдырылған оқушыға тамақ ішуге және дәретхана пайдалануына мүмкіндік беріледі. Бақылаушы қызметкерлер оқушыны өз таңдаулары туралы ойлануға және жасаған әрекеттерін сыни тұрғыдан бағалауға ынталандыруы тиіс. Түскі уақытта мектепте болу әртүрлі әрекеттерді қамтуы мүмкін: үнсіз отыру, белгілі бір сөз тіркестерін жазу, мінез-құлыққа байланысты жазбаша жұмыс орындау немесе қоғамдық қызмет көрсету.

Сабақтан кейін қалдыру

Сирек жағдайларда, егер оқушы түскі уақытта мектепте болғанына қарамастан оқу процесін айтарлықтай бұзса немесе бұзуды жалғастырса, сынып жетекшісі соңғы шара ретінде оқушыны Хаус басшысына немесе кураторына жібере алады, және бұл оқиға iSAMS жүйесінде тіркеледі. Сабақтан кейін мектепте қалу үшін оқушы мектеп басшылығымен кездесуге кем дегенде 24 сағат бұрын ескертіледі.

Мінез-құлықты және тәртіп бұзуды басқарудың басқа тетіктері:

- **Есептер:** Хаус кураторы, бөлім басшылары, Хаус басшылары немесе жоғары басшылық.
- **Хаус аясындағы әрекеттер:** мектепте немесе Хаус аясында жұмыс немесе қоғамдық қызмет.
- **Артықшылықтардан айыру:** Хаус басшысының немесе 12-13 сыныптар жетекшісінің қалауы бойынша, 12-13 сыныптардың орталығынан уақытша шығару.
- **Тәртіптік келісімдер:** Хаус басшысы, директор
- **Сабақтан шығару:** елеулі бұзушылықтар болған жағдайда оқушы оқиға тергеліп жатқанда немесе директордың қалауы бойынша басқа мерзімге үйіне жіберілуі мүмкін.

БАСТАУЫШ МЕКТЕП

Тәртіптік шаралар

ISAMS жүйесінде мәселенің мән-жайы қысқаша жазылып, автоматты түрде сынып жетекшісіне және бастауыш мектеп басшылығына жіберіледі.

Балаңыздың мектеп психологына көрінуі пайдалы болуы мүмкін.

Егер деңгейінде тәртіптік жаза қолдану қажет болса немесе ата-аналар шақырылған жағдайда, бастауыш мектеп басшысы жауапты болады. Мұндай шаралар оқшауланған оқу, сабақтан шеттету немесе оқудан шығару болуы мүмкін.

Жеке мінез-құлық жоспарлары (IBPs) оқушыларға оқу бағдарламасы бойынша үйлестірілген түрде және ата-анасының қолдауымен тұрақты қабылданбайтын мінез-құлық мәселелерін шешуге көмектесетін құрал болып табылады.

Буллинг

Ауызша және психологиялық қорқытуға жол берілмейді. Физикалық қорлау өте сирек кездеседі. Барлық инциденттер тез әрі қатаң түрде шешіледі. Қосымша ақпаратты HAL-дың қорқытуға қарсы саясатынан қараңыз.

Жоғары/бастауыш мектептен шығару

Бұл шара бұзушылық аса ауыр болған кезде немесе ата-аналарға бірнеше рет жазбаша ескертулерден кейін оқушының оқудан шығарылуы туралы ескертілген жағдайда қолданылады. Егер оқушы оқудан шығарылу қаупіне ұшыраса, ата-аналарға тиісті процедуралар көрсетілген құжат жіберіледі. Бұл шара бұзушылық өте ауыр болған жағдайда немесе директор ата-ананы кез келген қосымша бұзушылықтың мектептен шығаруға әкеп соғатыны туралы ескерткеннен кейін қолданылады.

Дене жазасына тыйым салынады.

АРНАЙЫ ОҚУ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ

Оқушының ерекше қажеттіліктерінің орындалмауы немесе осындай мінез-құлықтың алдын алуға бағытталған ақылға қонымды шаралардың болмауы тәртіптік жаза қолдануға негіз болмайды. Егер оқушының мінез-құлқы мектептің күтілетін талаптарына сәйкес келмесе, бірақ оқушыға қажетті қолдау көрсетілген болса, оқиға мен оның салдары тиісті түрде қарастырылады. Оқушының қажеттіліктеріне байланысты қажет болған жағдайда, тиісті тәртіптік шараны анықтау үшін Оқуға көмек көрсету директорымен кеңес жүргізіледі. Оқушылардың қауіпсіздігіне қатысты кез келген мәселе мінез-құлық мәселелерін шешу мен ата-аналармен қарым-қатынас барысында ескерілуі тиіс.

ІЗДЕУЛЕР МЕН ТӘРКІЛЕУ

2006 жылғы Білім туралы заң мен 2018 жылғы Тексеру, іздестіру және алу жөніндегі

нұсқаулықтарға сәйкес қызметкерлердің келісімімен оқушының кез келген заттарын іздеуге болады. Оқушының келісімінсіз тінту тек оқушыда тыйым салынған заттардың бар екендігіне негізделген күдік болған жағдайда ғана басшылықтың келісімімен жүргізілуі мүмкін. Тыйым салынған заттар қатарына мыналар жатады:

- Пышақтар және басқа қарулар;
- Алкогольдік сусындар;
- Есірткі;
- Ұрланған заттар;
- Темекі және темекі қағазы;
- Отшашу;
- Порнографиялық материалдар;
- Оқушыға және АКТ анықтамасына сәйкес тыйым салынған басқа да заттар.

Егер мектеп оқушыда тыйым салынған зат немесе зат бар деп негізді түрде күдіктенсе, тінту жүргізуге келісім талап етілмейді. Тінту кезінде Әдеп кодексінде көрсетілген тыйым салынған заттарды іздеуден басқа, дәлелді күш қолдануға рұқсат етіледі. Басшылық, Хаус басшылары және сапар жетекшілеріне директор осы саясатқа сәйкес тінту жүргізуге, заттарды алып қоюға және жоюға рұқсат береді. Тінту тек мектеп аумағында жүргізілуі мүмкін, ал егер оқушы мектеп аумағынан тыс жерде болса, қызметкер тінтуді тек заңды түрде өзіне бағынатын жерде жүзеге асыра алады. Іздеу оқушының ұятын немесе жағымсыз эмоцияларын мүмкіндігінше азайта отырып жүргізілуі керек. Тінту әрқашан оқушының және басқа қызметкердің қатысуымен жүзеге асуы тиіс. Тінту жүргізетін қызметкер мен екінші қызметкердің жынысы мүмкіндігінше оқушының жынысына сәйкес болуы керек. Мектеп қызметкерлері тінту кезінде табылған тыйым салынған заттарды тәркілей алады, сондай-ақ тәртіпке теріс әсер ететін немесе зиянды деп есептелген кез келген заттарды алып тастауға құқылы. Егер оқушы тінтуге келісім бермесе, тиісті қызметкер оқушының қауіпсіздігімен жауапты қызметкерге немесе директорға хабарласуы керек.

Электрондық құрылғыларды тәркілеу

Ұялы телефон, планшет сияқты электрондық құрылғылар осы саясатқа сәйкес тәркіленуі мүмкін. Егер құрылғы үшінші тұлғаларға зиян келтіру, оқу процесін бұзу немесе мектеп ережелерін бұзу үшін пайдаланылғаны туралы негізді күдік болса, құрылғыда сақталған барлық файлдар немесе деректер ізделуі мүмкін. Қажет болған жағдайда, деректер иесіне қайтарылмас бұрын, құрылғыдан жойылуы тиіс. Деректер немесе файлдар тек үшінші тұлғаларға зиян келтіру, оқу процесін бұзу немесе Оқушылардың АКТ қауіпсіздігі саясатын бұзу мақсатында пайдаланылған деген негізді күдік болған жағдайда ғана жойылуы мүмкін.

Ата-аналармен байланыс

Мектеп заңсыз заттарды іздестіруден бұрын ата-аналарды хабардар етуге міндетті емес және олардан баланы тінтуге келісім сұраудың қажеті жоқ. Көп жағдайда бұл әрекеттер орынсыз болып көрінсе де, біз әрқашан ата-аналарды табылған заттардың егжей-тегжейлі сипаттамасымен бірге іздеу туралы хабардар етеміз.

Тінту жүргізген қызметкер тінтуден кейін «Менің уайымым» бөліміне келесі мәліметтерді

көрсете отырып жазба енгізуі тиіс:

Іздеу күні, уақыты және орны;

Қай оқушыға қатысты жүргізіледі;

Тінтуді кім жүргізді және қатысқан басқа қызметкерлер немесе оқушылар;

Іздеу пәні;

Іздеу себебі;

Қандай заттар табылды;

Тінтуден кейін қандай шаралар қолданылды.

МОНИТОРИНГ

iSAMS жүйесі бағалау процесінде қолданылатын электрондық құжаттаманы жүргізеді және HAL оқушыларына қатысты білім беру қызметінің кейбір көрсеткіштерін анықтауға мүмкіндік береді. Мұндай құжаттамаға қол жеткізу HAL жоғары басшылығына тоқсан сайын беріледі және Қамқоршыларға хабарланады. Мектеп сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға қатысты санкцияларды бақылайды және қажет болған жағдайда тиісті шараларды қабылдайды.

Қосымша А

Бастауыш мектептегі тәртіптік шаралар

Оқушылармен орынсыз мінез-құлық туралы мазмұнды әңгімелесу өте маңызды. Бұл әңгіменің мақсаты — оқушылардың жағымсыз әрекеттерін азайту, мұғалімдер мен оқушылардың ар-намысы мен абыройына нұқсан келтірмейтін әдістер мен шараларды қолдану.

Мектепке дайындық топтарында мынадай тәртіптік шаралар қолданылады:

1. «Тоқта!» деп айту, қол қимылын жасап, өзін дұрыс ұстауды сұрау.
2. «Тоқта!» деп айту, қол қимылын жасап, тәртіптік жаза қолданылатынын хабарлау.
3. Тоқтау және сұрақтар қою (төменде қараңыз).
4. Талдау уақыты: Оқушының жасын ескере отырып, сабақта қалуға немесе кетуге болады, бірақ мұғалімнің көмекшісі оқушымен бірге болуы керек.
5. Жағдай өзгермесе, оқушыны жетекшіге жіберіп, тиісті тәртіптік шара қолдану.

4-тармақтан кейін ата-аналарды хабардар ету және iSAMS-ке жағдай туралы ақпаратты енгізу қажет.

Оқушылардың дұрыс емес мінез-құлқының мысалдары:

- Оқу процесіне кедергі келтіру;

- Нұсқауларды орындаудан бас тарту;
- Орынсыз немесе қорлайтын сөздер қолдану;
- Айғайлау;
- Шу шығару;
- Жұмысты немесе материалдарды бүлдіру;
- Басқаларға құрметпен қарамау.

Ауыр тәртіп бұзушылықтар үшін қызметкерлер тікелей 2, 3 немесе одан кейінгі қадамдарға өтуге құқылы.

Ауыр деп санауға болатын бұзушылықтар мысалдары:

- Қызметкерлерге немесе оқушыларға қатысты тұрақты сөзбен қорлау;
- Қызметкерлерге физикалық күш көрсету/шабуыл жасау;
- Оқушыларға қатысты физикалық зорлық-зомбылық/шабуыл жасау;
- Әдепсіз мінез-құлық;
- Қорлау;
- Ұрлық;
- Телефонды пайдалану;
- Мектепке тыйым салынған заттарды әкелу;
- Өрт шығару;
- Мектеп ішінде де, одан тыс жерде де мектептің беделіне нұқсан келтіретін кез келген әрекет.

Оқушыларға келесі қасиеттерді сіңіру керек:

Дайындық
Әдептілік
Жауапкершілік

Оқушылардың осы қасиеттерін дамытуға келесі сұрақтарды қою арқылы көмектесу керек.

Біздің анықтамалық сұрақтарымыз:

Не болды?

Осы кезде не ойлап, не сездіңіз?

Сіздің істегеніңізден кім зардап шекті? Қалай?

Сіздің ойыңызша, не істеу керек еді?

Келесі жолы не істейсіз?

Бастауыш мектепте мынадай тәртіптік шаралар қолданылады:

1. ауызша ескерту
2. ауызша ескерту және екінші еске салу
3. Талдау уақыты (оқушының жасын ескере отырып) - сабақта қалуға немесе кетуге болады, бірақ мұғалімнің көмекшісі оқушымен бірге болуы керек.
4. сабақтың соңында сұрақтар қою (төменде қараңыз).
5. Жағдай өзгермесе, оқушыны жетекшіге жіберіп, тиісті тәртіптік шара қолдану.

6. Жағдай өзгермесе, оқушыны директорға/директордың орынбасарына жіберіп, тиісті тәртіптік шараларды қолданыңыз.

4-тармақтан кейін ата-аналарды хабардар ету және iSAMS-ке жағдай туралы ақпаратты енгізу қажет.